

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 019108 17 Uvp
Banjaluka, 20.03.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi R.K. iz P., (u daljem tekstu: tužilac) protiv akta broj ... od 27.05.2016. godine, tuženog Ministarstva, u predmetu utvrđivanja činjenice pogibije i izdavanja uvjerenja, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 019108 16 U od 01.02.2017. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 20.03.2019. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 019108 16 U od 01.02.2017. godine preinačava, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba podnesena protiv osporenog zaključka tuženog bliže označenog u uvodu ove presude, kojim je odbačen zbog nenadležnosti zahtjev tužioca za utvrđivanje činjenice pogibije njegovog oca K.M. rođenog 1.10.1920. godine, kao civilne žrtve rata, dana 14.11.1992. godine u selu V., Opština R.

Odbijanje tužbe sud je obrazložio razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je odbacio zahtjev tužioca za utvrđivanje činjenice pogibije oca tužioca K.M. kao civilne žrtve rata, jer ovaj organ nije nadležan da odlučuje o istom obzirom da odredbe člana 128. stav 1. i 2. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno - otadžbinskog rata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 9/12 i 40/12 - u daljem tekstu: Zakon o pravima boraca), propisuju nadležnost tuženog da odlučuje o utvrđivanju činjenice pogibije pripadnika oružanih snaga SFRJ, odnosno RS., Republike Srpske Krajine i drugih struktura - pripadnika civilne zaštite, MUP, radne jedinice ili radne obaveze koji su po naređenju nadležnog organa učestvovali u oružanim aktivnostima u ratnom periodu, a kojim strukturama nesporno nije pripadao otac tužioca rođen 1920. godine koji je prema navodima zahtjeva stradao kao civilna žrtva rata na svom imanju u selu V., Opština R.. Sud je zaključio da sadržaj inicijalnog zahtjeva tužioca od 28.05.2013. godine ukazuje na to da se isti odnosi na utvrđivanje činjenice pogibije njegovog oca kao civilne žrtve rata, o kojem, a posljedično o pravima tužioca kao člana porodice, odlučuje shodno odredbama člana 2. i 3. stav 1. Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata-Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 24/10 - u daljem tekstu: Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata), opštinski organ uprave na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište, odnosno boravište, u kom pravcu se tužilac „trebao odrediti“.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude (u daljem tekstu: zahtjev), tužilac osporava njenu zakonitost zbog povreda pravila postupka koje su od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi da je

njegov pokojni otac K.M. koji je rođen 1.10.1920. godine poginuo kao civilna žrtva rata dana 14.11.1992. godine u selu V., Opština R. na svom imanju u blizini porodične kuće na način da je ubijen i izmasakriran od strane muslimanske vojske, da su tijelo pronašli i izvukli pripadnici rogatičke brigade, pa ga je porodica sahranila dana 27.11.1992. godine na groblju u susjednom selu I. koje je bilo pod kontrolom Vojske RS. Slijedeći ove navode koje smatra dokazanim, napisao je „molbu“ tuženom da utvrdi okolnosti ove pogibije, ali je taj organ zahtjev odbacio bez upuštanja u suštinu, zbog čega je podnio tužbu koju je nižestepeni sud odbio kao neosnovanu. Konačno još jednom predaje svu dokumentaciju sa kojom raspolaže i predlaže ovom sudu da „dobro pročita i prouči njegov zahtjev i sve poslane papire“.

Tuženi u odgovoru na zahtjev ističe da su svi navodi iz zahtjeva već ocijenjeni u toku upravnog postupka, kao i od strane nižestepenog suda u pokrenutom upravnom sporu, zbog čega ostaje kod razloga iz osporenog akta i predlaže da sud zahtjev odbije kao neosnovan.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise predmeta ovog upravnog spora i predmetne upravne stvari, saglasno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je nižestepeni sud pobijanom presudom odbio tužbu tužioca podnesenu protiv osporenog zaključka tuženog od 27.05.2016. godine, uz stav da je isti zakonit, odnosno donesen pravilnim tumačenjem odredbe člana 128. stav 1. i 2. Zakona o pravima boraca, čiji sadržaj nije sporan među strankama.

Odredba člana 128. Zakona o pravima boraca u stavu 1. propisuje da Ministarstvo rješava o zahtjevu stranke za priznavanje vojnog angažovanja u ratu u periodu od 17. avgusta 1990. do 19. juna 1996. godine, kao i o zahtjevu za utvrđivanje činjenice pogibije, smrti i nestanka, odnosno zarobljavanja, ranjavanja, ozljeđivanja i povređivanja pripadnika oružanih snaga bivše SFRJ, odnosno RS. u tom periodu, te u stavu 2. da Ministarstvo rješava i o zahtjevu stranke za utvrđivanje činjenice pogibije, smrti i nestanka, odnosno zarobljavanja, ranjavanja, ozljeđivanja i povređivanja pripadnika oružanih snaga bivše Republike Srpske Krajine, kao i lica iz člana 11. ovog zakona, a to su pripadnici civilne zaštite, MUP, radne jedinice ili radne obaveze ako su po naređenju nadležnog organa učestvovali u oružanim akcijama, iz čega nesumnjivo slijedi da tuženi organ nije nadležan da odlučuje o zahtjevu za utvrđivanje činjenice pogibije nekog lica kao civilne žrtve rata, već samo za utvrđivanje činjenice pogibije pripadnika pomenutih oružanih snaga i drugih struktura iz člana 11. ovog zakona, a kojim strukturama nesporno nije pripadao pokojni otac tužioca K.M. rođen 1920. godine, jer isti nije bio vojni obveznik u vrijeme stradanja, o čemu svjedoči uvjerenje Odjeljenja za opštu upravu Administrativne službe Opštine R. broj ... od 19.06.2013. godine.

Međutim, ono što je sporno među strankama, a od suštinskog je značaja za predmetni upravni postupak i upravni spor, jeste okolnost šta je konkretno zahtjevom primljenim kod tuženog 02.07.2013. godine, a podnesenim dana 28.05.2013. godine putem prvostepenog organa Odjeljenja za opštu upravu opštine R., zatražio tužilac, odnosno kakav je postupak pokrenuo, a čemu postupajući organi uprave nisu posvetili dužnu pažnju. Naime, ovaj zahtjev tužioca jeste naslovljen na tuženog putem prvostepenog organa i istim se traži izdavanje uvjerenja o pogibiji K.M., ali iz njegovog sadržaja slijedi tvrdnja tužioca da je njegov pokojni otac K.M. poginuo kao civilna žrtva rata dana 14.11.1992. godine, kada je navodno ubijen i izmasakriran od strane neprijateljske vojske u selu V., opština R., na svom imanju blizu porodične kuće. Ovako postavljen zahtjev tužioca nije jasan i razumljiv, što su morali uočiti postupajući organi uprave, te tužioca shodno odredbi člana 6. stav 1. i 2. u vezi sa odredbom

člana 15. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07 i 50/10 - u daljem tekstu ZOUP), pozvati da isti učini razumljivim u smislu odredbe člana 55. stav 1. i 56. stav 1. i 2. istog zakona. Ovo je bitno sa aspekta prava tužioca, jer postoji realna mogućnost da isti, kao neuka stranka, traži priznavanje statusa porodice civilne žrtve rata u smislu odredaba člana 2. i 3. Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata, o kojem shodno odredbi člana 24. istog zakona odlučuje opštinski organ uprave na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište, odnosno boravište, a ne tuženi koji odlučuje o žalbi protiv rješenja prvostepenog organa donesenoj u ovoj vrsti upravnih stvari.

Postupanjem kao u osporenom aktu pozivom na odredbu člana 54. stav 3. ZOUP, tuženi je povrijedio pravila postupka i prava tužioca, što je svakako morao uočiti nižestepeni sud. Ova odredba propisuje da ako organ nije nadležan za prijem podneska, službeno lice tog organa će upozoriti na to podnosioca i uputiti ga organu nadležnom za prijem. Ako podnosilac i pored toga zahtijeva da se njegov podnesak primi, službeno lice je dužno da primi takav podnesak. Ako organ nađe da nije nadležan za rad po takvom podnesku, donijeće zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti. Pravilnim tumačenjem ove odredbe ZOUP, jasno je da u konkretnom slučaju nije bilo mjesta za primjenu iste, jer ona podrazumijeva procesnu situaciju u kojoj je organ primio razumljiv i potpun podnesak stranke za čije rješavanje nije nadležan, što svakako nije zahtjev koji je podnio tužilac dana 28.05.2013. godine, kako se prethodno izjasnio ovaj sud.

Da predmetni zahtjev tužioca od 28.05.2013. godine nije jasno opredjeljen govori i okolnost da je tuženi u upravnom postupku odlučivao o zahtjevu za utvrđivanje činjenice pogibije K.M. i izdavanju uvjerenja o okolnostima te pogibije, kako je navedeno u uvodu osporenog akta, dok je sud u uvodu pobijane presude označio da postupa u predmetu priznavanja svojstva civilne žrtve rata, što su različiti postupci o kojima odlučuju različiti organi primjenom dva odvojena propisa, Zakona o pravima boraca i Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata, čije su relevantne odredbe prethodno citirane.

Kako je dakle nižestepeni sud pobijanom presudom pogrešno zaključio da je odluka tuženog o zahtjevu tužioca podnesenom dana 28.05.2013. godine zakonita, iako se o istom ne može odlučiti dok tužilac taj zahtjev jasno ne opredjeli u smislu da označi šta konkretno traži istim, odnosno koji postupak pokreće i kod kojeg organa, kako se prethodno izjasnio ovaj sud, proizilazi da su ostvareni razlozi njene nezakovitosti propisani odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca za njeno vanredno preispitivanje uvažava i ista preinačava na osnovu odredbe člana 40. stav 1. i 2. istog zakona, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić